

-
- ⁱ Fainstein, S. (2010) *The Just City*; Harvey, D. *Social Justice and the City* (1973); Fraser, N. (2005). *Reframing global justice*.
- ⁱⁱ GGD – Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, 2024
- ⁱⁱⁱ GGD – Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, 2024
- ^{iv} GGD – Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, 2022
- ^v GGD – Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, 2024
- ^{vi} GGD – Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, 2024
- ^{vii} CBS, 2024
- ^{viii} Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport – Nationale Strategie Vrouwengezondheid, 2025
- ^{ix} CBS, 2023
- ^x CBS, 2024
- ^{xi} GGD/RIVM, 2022
- ^{xii} CBS, 2022
- ^{xiii} SCP – De nieuwe methode om armoede in Nederland te meten, 2024
- ^{xiv} GGD – Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, 2024
- ^{xv} I&O Research. *Thuis in Hoorn: verbinding en inclusie*, 2021
- ^{xvi} ROA – Basisvaardigheden in Zicht, 2018
- ^{xvii} Ipsos I&O Research, *Sociale Index gemeente Hoorn*, 2025
- ^{xviii} GGD – Kindmonitor, 2024
- ^{xix} CBS, 2024
- ^{xx} GGD – Jongvolwassenmonitor, 2024
- ^{xxi} GGD – Jongvolwassenmonitor, 2024
- ^{xxii} DUO/Ingrado, 2024
- ^{xxiii} RIVM, *Kwetsbaarheid en kansen in de stapeling van omgevingsfactoren*, 2025
- ^{xxiv} CBS, 2023
- ^{xxv} CBS, 2022
- ^{xxvi} CBS, 2022

Bijlagen

Bijlage 1. Definitielijst

Begrip	Definitie
AI(-toepassingen)	AI-toepassingen zijn digitale systemen of technologieën die gebruikmaken van algoritmen en dataverwerking om zelfstandig taken uit te voeren die normaal menselijke intelligentie vereisen, zoals waarnemen, redeneren, leren en beslissen. Deze toepassingen worden ingezet ter ondersteuning of vervanging van menselijke handelingen in uiteenlopende domeinen, waaronder zorg, onderwijs, mobiliteit, veiligheid en bedrijfsvoering. <i>Ook wel Kunstmatige Intelligentie.</i>
Arbeidsmigranten	Iemand die naar een ander land migreert om daar tijdelijk arbeid te verrichten. Er is landelijk geen vastgestelde definitie van Arbeidsmigrant. Zie ook: Bijzondere doelgroepen.
Basisvaardigheden	Wij sluiten aan bij de definitie van Expertisecentrum Basisvaardigheden. Geletterdheid, gecijferdheid en digitale vaardigheden. Met voldoende beheersing van deze basisvaardigheden kan een volwassene zich zelfstandig redden in de maatschappij, deze persoon is zelfredzaam.
Bijzondere doelgroepen	Wij sluiten aan bij de definitie uit de Huisvestingsmatrix. Dit is een categorie van verschillende groepen, zoals statushouders, asielzoekers, Oekraïense ontheemden, mensen met een beperking en kwetsbare inwoners met complexe problematiek.
Brede welvaart	Brede welvaart gaat in essentie over het welzijn van mensen. Het is een maatstaf voor alles dat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. Het gaat zowel om de kwaliteit van leven in het 'hier en nu', als om de effecten van onze manier van leven op het welzijn van mensen op andere plekken en voor toekomstige generaties. Dit wordt nader uitgewerkt door het CBS en PBL: https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/dossier-brede-welvaart-en-de-sustainable-development-goals/monitor-brede-welvaart-sustainable-development-goals-2022/toelichting/definities
Cultuuronderwijs	Cultuuronderwijs is het leerprogramma waarbij leerlingen (basisonderwijs) kennismaken met en leren over kunst, erfgoed en media. Hiervoor geven we cultuureducatie-subsidies.

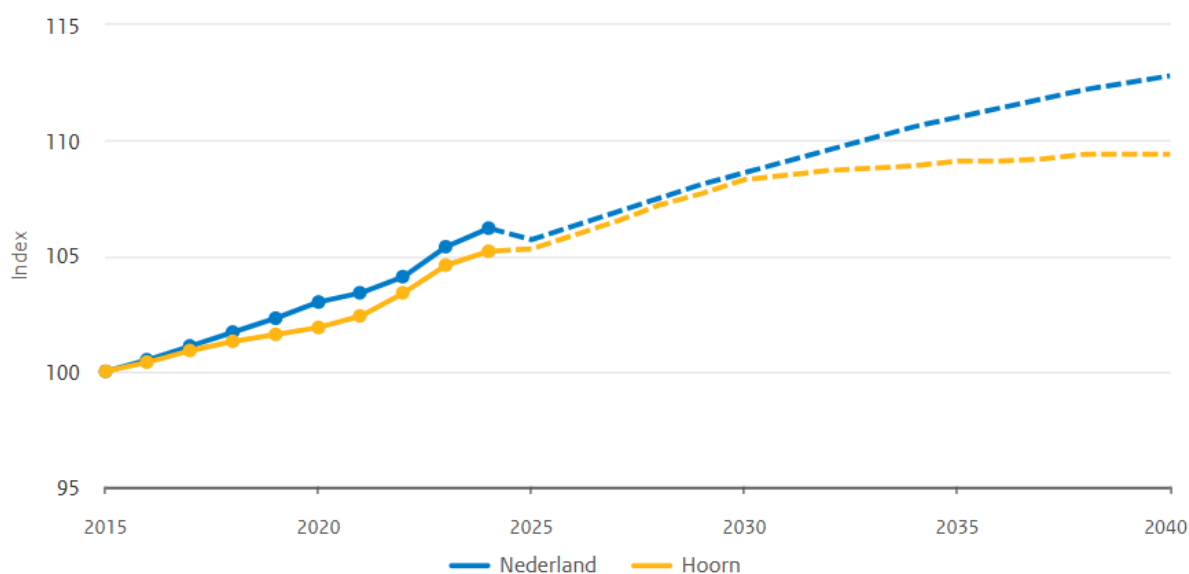
Eerstelijnszorg	Zorg waar een inwoner zonder verwijzing naartoe kan gaan. Dit kan behandeling zijn door de huisarts, tandarts, fysiotherapeut, apotheker, maatschappelijk werker of wijkverpleegkundige.
Inclusief	Onder 'inclusief' verstaan we dat iedereen mee moet kunnen doen aan het maatschappelijk leven en dat niemand wordt buitengesloten of gediscrimineerd. Iedere inwoner moet de kans hebben om zich gelijkwaardig te ontwikkelen en ontplooien, ongeacht godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap en seksuele gerichtheid.
Inwoner	Een persoon die in de gemeente Hoorn woont.
Jeugdige	Iemand met een leeftijd tussen de 0-25 jaar oud.
Kansencirkel	Gespreksmiddel dat aan de hand van acht criteria op een multidisciplinaire manier in kaart brengt hoe het staat met de ontwikkeling van een kind.
Kansrijke start	Actieprogramma waarbij kinderen worden ondersteund in hun ontwikkeling in de (zeer belangrijke) eerste 1000 dagen van het leven.
Kwaliteitskompas	Middel dat aan de hand van zeven criteria zicht geeft op de kwaliteit van jeugdzorg en handvaten geeft om die te verbeteren.
Nieuwkomer	Nieuwkomers zijn immigranten die naar Nederland komen voor werk of hun partner. Of het zijn vluchtelingen.
Nuldelijnszorg	De algemene basisvoorzieningen die preventief en toegankelijk zijn voor iedereen, zonder drempels of verwijzingen.
Oudere	Een persoon die ouder is dan 65 jaar.
Rechtvaardige Stad	Een rechtvaardige stad is een stad waar iedereen gelijke kansen heeft om mee te doen, zich thuis te voelen en invloed te hebben op beslissingen die de stad vormen. Het gaat om gelijke toegang tot wonen, werk, zorg en onderwijs, erkenning van verschillen tussen mensen en zeggenschap over de eigen leefomgeving.
Sociale basis	Vrij toegankelijke formele en informele activiteiten en voorzieningen die zorgen dat mensen kunnen samenleven en meedoen, gericht op het elkaar ontmoeten en ondersteunen, ontplooien en ontspannen.
Sociale index	De sociale index is een meetinstrument dat de sociale kwaliteit en leefbaarheid van wijken en buurten inzichtelijk maakt. Het model onderscheidt vier dimensies: competenties, leefomgeving, participatie en binding. Deze vier dimensies bepalen samen in welke mate inwoners

	kunnen meedoen in de samenleving. Deze wetenschappelijke inzichten worden vertaald naar concrete en meetbare indicatoren op wijkniveau.
Vitaal beroep	Beroepen die nodig zijn om de meest vitale onderdelen van de samenleving draaiende te houden. Denk bijvoorbeeld aan zorg, veiligheid en onderwijs.
Voorliggend veld	Laagdrempelige voorzieningen die vrij toegankelijk zijn zonder dat hier een beschikking voor afgegeven hoeft te worden.
Voorschoolse voorzieningen	Voorzieningen die een kind van voor de schoolgaande leeftijd ondersteuning bieden bij het opvoeden en opgroeien.
Zelfredzaamheid	In staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden.

Bijlage 2. Demografische trends en ontwikkelingen

De grafieken hieronder zijn afkomstig van het CBS en RIVM. Zij tonen de bevolkingsontwikkeling tot 2040. De grafiek toont een index met basisjaar 2015 zodat de landelijke, regionale en gemeentelijke cijfers met elkaar kunnen worden vergeleken. De cijfers geven een toekomstprojectie vanaf 2022 op basis van de prognoses van de bevolkingsontwikkeling gemaakt door Primos-prognose, ABF Research.

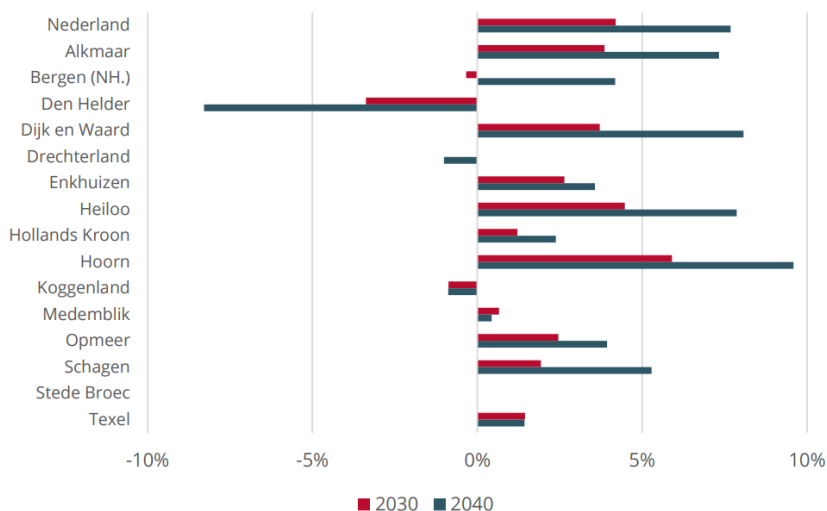
Bevolkingsontwikkeling

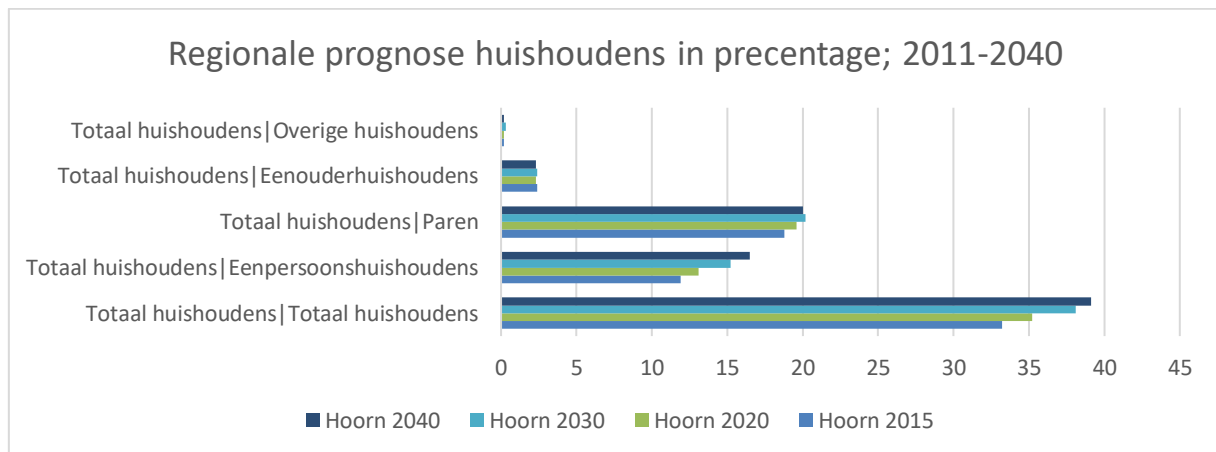

Wat betekent dit voor de huishoudens in Hoorn?

In een eerdere analyse gemaakt door AEF voor het regiobeeld NHN 2023 is ook gekeken naar de bevolkingsprognoses voor de kop van Noord-Holland in vergelijking met Nederland. Hierbij is het opvallend dat Hoorn de grootste procentuele groei uit deze hele regio laat zien.

Prognose ontwikkeling inwoners

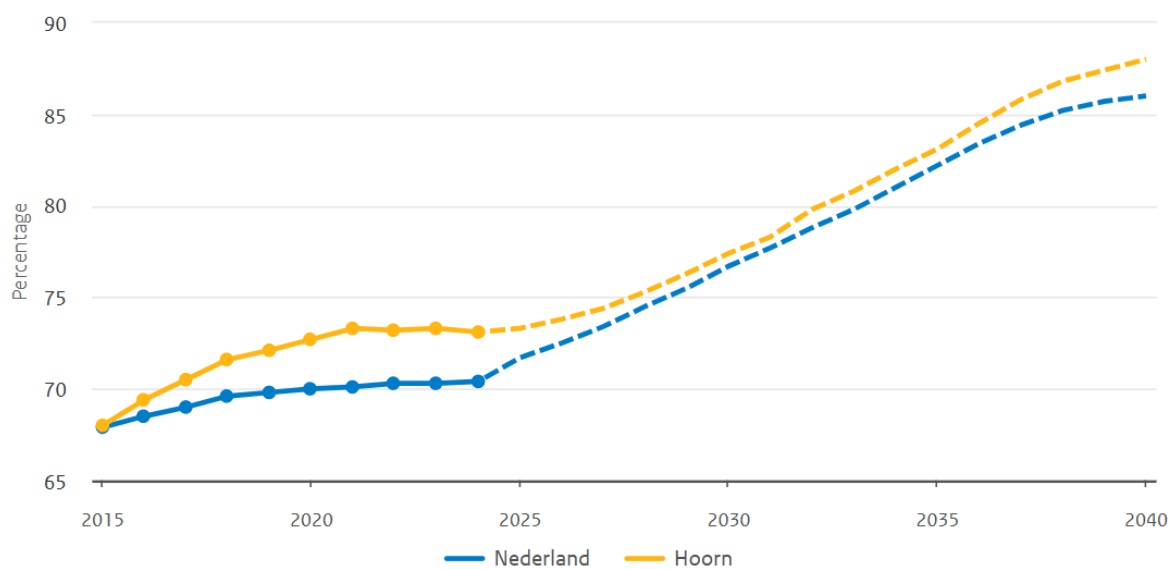
Onderstaande grafieken zijn opgesteld door het CBS en RIVM. Zij geven inzicht in de demografische, groene en grijze druk voor Hoorn en Nederland. Het gaat hier om een prognoses tot 2040.

Demografische druk geeft de verhouding aan tussen de som van het aantal personen van 0-19 jaar en 65 jaar of ouder en de personen in de zogenaamde 'productieve leeftijdsgroep' van 20-64 jaar. Het cijfer van de demografische druk geeft inzicht in de verhouding tussen het niet-werkende deel van de bevolking en het werkende deel van de bevolking.

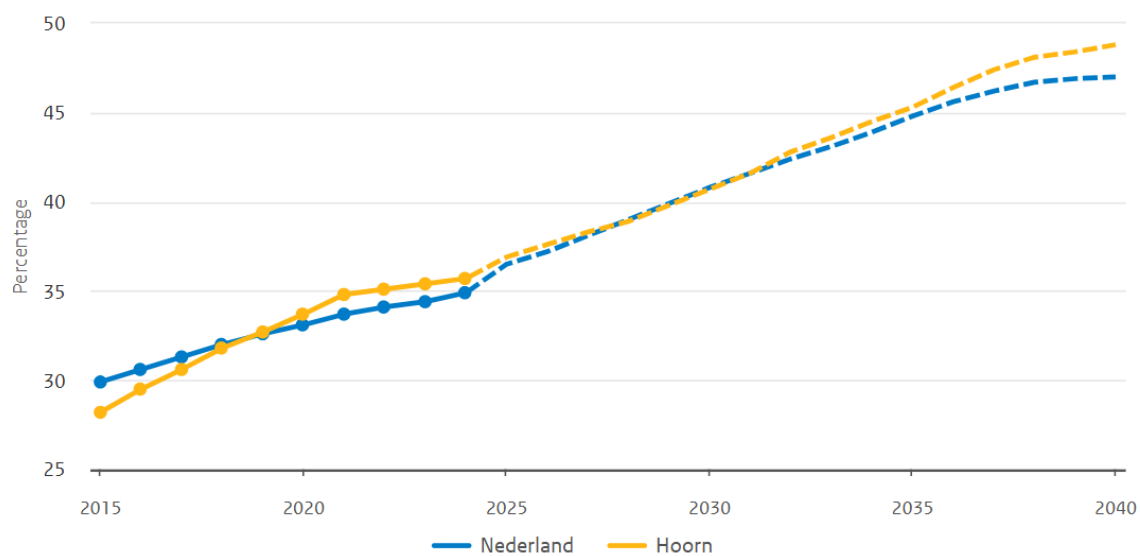
Grijze druk geeft de verhouding weer tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder en het aantal personen van 20 tot 65 jaar. Dit cijfer laat de verhouding tussen de ouderen en de 'productieve leeftijdsgroep' zien.

Groene druk is de verhouding tussen het aantal personen van 0 tot 20 jaar en het aantal personen van 20 tot 65 jaar. Het cijfer van de groene druk laat de verhouding tussen de jeugd en de 'productieve leeftijdsgroep' zien.

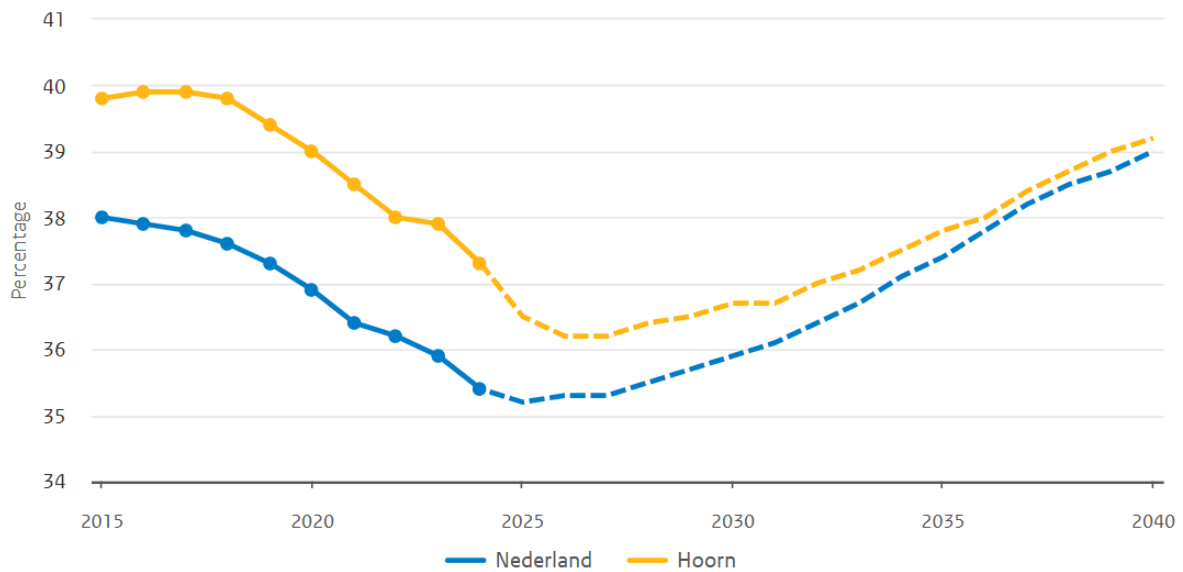
Trend in Demografische druk

Trend in Grijze druk

Trend in Groene druk

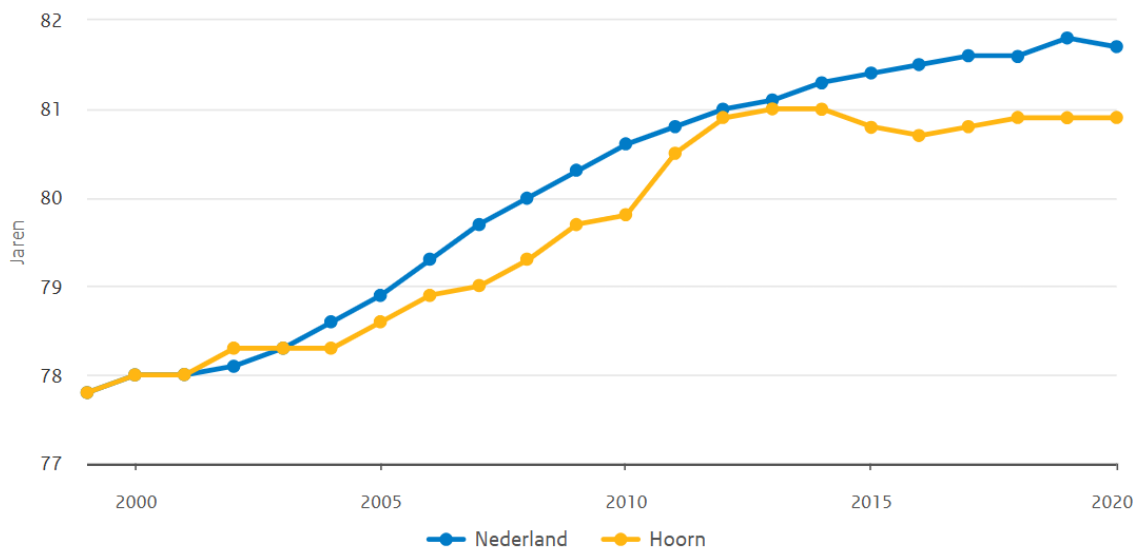

Uit deze gegevens kunnen we afleiden dat Hoorn in een snel tempo vergrijst. We zien dat de groene druk afneemt. Er zijn dus steeds minder jongeren ten opzichte van het aantal volwassenen. Deze trend zal de komende jaren doorzetten. Daartegenover zien we dat de grijze druk toeneemt. Ook deze trend zal de komende jaren waarschijnlijk doorzetten. Zeker gezien het feit dat ook de groene druk afneemt: naast dat er dus steeds meer ouderen komen, komen er ook steeds minder jongeren bij. Dit leidt tot maatschappelijke problemen: arbeidskrapte in belangrijke sectoren zoals de zorg en techniek, de vraag naar zorg neemt alleen maar toe, de kosten hiervoor zullen oplopen. Vooral het gebrek aan volwassenen in de 'productieve leeftijd' zorgt ervoor dat de druk op onze stad toeneemt.

Levensverwachting

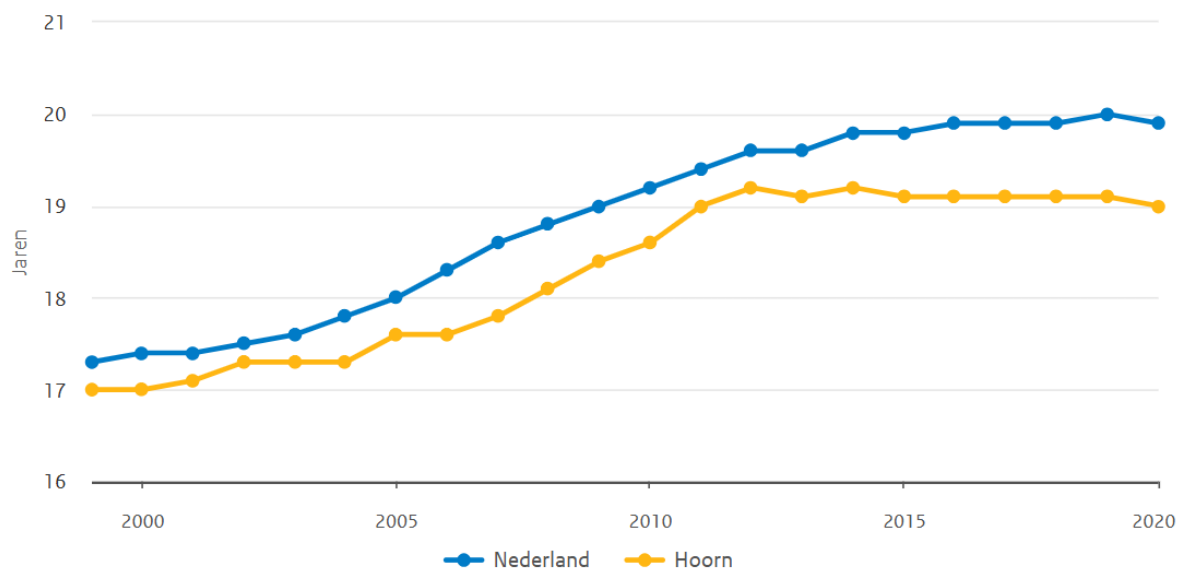
De volgende grafiek - afkomstig van het CBS en RIVM - geeft aan wat de levensverwachting is van kinderen die in een bepaald jaar geboren worden. Dit geeft ook aan dat de kinderen die nu geboren worden langer leven en dus ook langer gebruik zullen maken van sociale- en zorgvoorzieningen.

Trend in levensverwachting bij geboorte

Ook zien we in de grafiek hieronder dat de levensverwachting in Hoorn na het 65^e jaar lager ligt dan in Nederland. Kort gezegd worden mensen in Hoorn van 65 dus minder oud (slechtere levensverwachting) dan andere mensen van 65 in de rest van Nederland.

Trend in levensverwachting op 65-jarige leeftijd

Bijlage 3. Landelijke en lokale (beleids)kaders

Focuspunt	Bestaande of toekomstige (beleids)plannen
Bestaanszekerheid	Rondkomen Schuldhulpverlening Inburgering Inclusie Woon-/woonzorgvisie Participatie: Werk & Inkomen Veiligheid Toekomstvisie kwetsbare inwoners WF aanpak laaggeletterdheid
Gezond samenleven, vitaal oud worden	Sociale Basisinfrastructuur Lokaal Gezondheidsbeleid Beleidsnotities Dementie, Eenzaamheid en Mantelzorg Beleidsnotitie Kwetsbare Inwoners Stip op de Horizon Wmo Inclusiebeleid Kunst en cultuurnota NHN Gezond
Kansrijk (op)groeien en ontwikkelen	Preventief jeugdbeleid Sociale Basisinfrastructuur Hervormingsagenda Jeugd Noordje in Westfriesland Lokale educatieve agenda Schoolaanwezigheidspact Sportnota

Veerkrachtige wijken, leefbaarheid en sociale cohesie	Sociale Basisinfrastructuur Woon-zorgvisie Wijkprogramma's Omgevingsvisie Kunst en cultuurnota
---	--

Landelijke wetgeving en regionale beleidskaders

Er zijn diverse landelijke wetten die regelen hoe gemeenten vormgeven aan beleid. Ook stelt een gemeente beleidskaders op die dit verder uitwerken voor de lokale situatie. Het overzicht hieronder geeft kort aan welke wetten en beleidskaders van belang zijn voor deze meerjarenvisie. Onderstaande kaders geven onder andere richting aan de Meerjarenvisie Sociaal Beleid 2040 en zijn niet uitputtend.

- **Nederlandse ratificatie (bekrachtiging) van VN-mensenrechtenverdragen:** *Nederland baseert haar beleid op en houdt rekening met internationale verdragen die de rechten van mensen beschermen.*
- **Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo):** *Gemeenten zijn verantwoordelijk voor passende ondersteuning aan inwoners die moeite hebben met zelfstandig functioneren en participeren.*
- **Jeugdwet:** *Gemeenten organiseren preventief Jeugdbeleid en Jeugdhulp, met focus op effectiviteit, toegankelijkheid en maatwerk.*
- **Participatiewet:** *Regelt ondersteuning bij werk en inkomen, inclusief bijstandsverlening. Gericht op participatie naar vermogen.*
- **Hervormingsagenda Jeugd (2023-2028):** *Geen wettelijk kader, maar een beleidskader. Legt de nadruk op versterking van de jeugdzorg, met focus op preventie, samenwerking en minder bureaucratie.*
- **Wet inburgering 2021:** *Gemeenten hebben regie op de begeleiding van nieuwkomers naar participatie en zelfstandigheid.*
- **Spreidingswet:** *Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen.*
- **Huisvestingswet:** *Wettelijke taak huisvesting statushouders.*
- **Regionale Urgentieverordening Huisvestingswet Westfriesland gemeente Hoorn 2023**
- **Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs):** *Verplicht gemeenten om inwoners met problematische schulden tijdig en adequaat te helpen, met nadruk op vroegsignalering en maatwerk.*

- **Wet Versterking regie volkshuisvesting (aangekondigd):** *Biedt gemeenten meer instrumenten en regie op de lokale woningvoorraad.*
- **Woondeal 2.0 Regio Noord-Holland Noord (2023):** *Regionale afspraken over woningbouw, betaalbaarheid en leefbaarheid.*
- **Woonakkoord 2020-2025 regio Westfriesland en Provincie Noord-Holland:** *Samenwerking voor voldoende en passende woningen in de regio.*
- **Woonzorgpact West-Friesland:** *Geen wettelijk kader, maar samenwerkingsafspraken.*
- **Omgevingsvisie gemeente Hoorn:** *Visie op ruimtelijke ontwikkeling, duurzaamheid en leefomgeving, met het oog op sociale aspecten.*
- **Cultuurnota Hoorn 2025-2032:** *Geen wettelijk kader, maar een beleidskader. Beleid focust op een toekomstbestendige culturele infrastructuur, vernieuwing en aansluiting bij de behoeften van inwoners en bezoekers.*
- **Lokale Educatieve Agenda 2024-2027:** *Geen wettelijk kader, maar een samenwerking tussen gemeente, onderwijs en opvang gericht op kansengelijkheid, basisvaardigheden en brede talentontwikkeling.*

Bijlage 4. Analyse focuspunten

Hieronder volgt een schematische weergave op de benoemde focuspunten. De informatie is gebaseerd op de sociale index van Hoorn van 2025. De focuspunten zijn:

- Gezond zijn en vitaal oud worden
- Bestaanszekerheid
- Kansrijk opgroeien en ontwikkelen
- Veerkrachtige wijken, leefbaarheid en sociale cohesie

Focuspunt: Gezond zijn en vitaal oud worden

Thema	Hoofdpunten uit de tekst	Onderbouwing uit Sociale Index Hoorn 2025
Gezondheid van inwoners (Vanuit het concept van positieve gezondheid)	Focus op fysieke en mentale gezondheid	• Hoorn scoort op gezondheid (68,6% ervaart (zeer) goede gezondheid), psychische klachten (22,2%) en lage veerkracht (17,3%) gemiddeld gelijk aan Nederland (69%, 22%, 17%). • Binnen Hoorn scoren: ○ Sterke dorpen als Blokker, Zwaag en wijken als Bangert en Oosterpolder ruim boven deze gemiddelden, ○ Terwijl kwetsbare wijken als Kersenboogerd-Noord, Grote Waal en Risdam-Noord duidelijk lager scoren: in deze wijken ervaart slechts ~60-63% een (zeer) goede gezondheid, zijn psychische klachten 25-28%, en heeft ~20-22% lage veerkracht
Gezonde leefomgeving	Investeren in preventie, sport, groen en basisvoorzieningen (o.a. zorg en welzijn)	• 54,1% van de inwoners van Hoorn voldoet aan de beweegrichtlijn, wat boven het landelijke gemiddelde van 47% ligt (Bron: RIVM, 2023). • Tegelijkertijd is de onvrede over sportvoorzieningen hoog in kwetsbare wijken zoals Kersenboogerd-Zuid, waar 18,4% van de bewoners ontevreden is, vergeleken met 11% gemiddeld in Hoorn en 9% landelijk

Werkgelegenheid en arbeidsmarkt	Stimuleren van werkgelegenheid in zorg, techniek en cultuur	• In Hoorn is 22% van de inwoners hoger opgeleid (hbo/wo), iets lager dan het landelijk gemiddelde van 25%. Dit beperkt de aansluiting op banen in sectoren als zorg, techniek en cultuur — sectoren waar ook in Hoorn tekorten aan gekwalificeerd personeel zichtbaar zijn. • Tegelijkertijd is het gebruik van Wmo-voorzieningen (maatwerkvoorzieningen zoals hulp bij huishouden en begeleiding) hoog in kwetsbare wijken. • In Risdam-Noord ontvangen 106 per 1000 inwoners een Wmo-maatwerkvoorziening, tegenover het Hoorns gemiddelde van 72 per 1000 inwoners, en slechts 40 per 1000 in sterke wijken zoals Bangert en Oosterpolder
Vergrijzing en vitaliteit	Gezonde, actieve ouderdom stimuleren en zorgsysteem versterken	• In Hoorn gebruikt 63,1% van de inwoners geneesmiddelen, wat iets hoger ligt dan het landelijk gemiddelde van 60%. Ook heeft 51,9% van de inwoners overgewicht, vergelijkbaar met het landelijke beeld (51%). Deze cijfers wijzen op een aanzienlijke zorgvraag, die in de komende jaren verder zal toenemen door de vergrijzing. Vooral in kwetsbare wijken zoals Risdam-Noord, Kersenboogerd-Noord en Grote Waal is de vergrijzing zichtbaar en is de zorgvraag hoger. • Exacte wijkpercentages op geneesmiddelen gebruik en overgewicht ontbreken, maar in deze wijken is ook het gebruik van Wmo-voorzieningen (zoals eerder genoemd) beduidend hoger. In sterkere wijken zoals Bangert en Oosterpolder liggen deze gezondheidsrisico's aantoonbaar lager.

Focuspunt: Bestaanszekerheid

Thema	Hoofdpunten uit de tekst	Onderbouwing uit Sociale Index Hoorn 2025
Sociaaleconomische kloof	Verschillen verkleinen Toevoegen culturele voorzieningen (uitgaan, theaters e.d.)	- In Hoorn leeft 7,9% van de huishoudens onder het sociaal minimum en heeft 8,9% problematische schulden. Dit is vergelijkbaar met Nederland (8% armoede, 8,5% schulden). - Binnen Hoorn zijn de verschillen groot: - In Kersenboogerd-Noord leeft 11,4% onder het sociaal minimum en heeft 15,4% problematische schulden. Ook Grote Waal (9,7% armoede, 12,7% schulden) en Risdam-Noord (9,5% armoede, 12,4% schulden) zijn kwetsbaar. - Daartegenover staan sterke wijken zoals Bangert en Oosterpolder, waar slechts 3,2% onder het sociaal minimum leeft en 2,9% schulden heeft
Armoede, werkloosheid, participatie	Arbeidsparticipatie verhogen	- In Hoorn heeft 19,8% van de volwassenen moeite met rondkomen, iets hoger dan het landelijke gemiddelde van 17%. - Ook heeft 72,9% van de inwoners een startkwalificatie (diploma havo/vwo of mbo-2), iets lager dan het landelijke gemiddelde van 73,7%. - Binnen Hoorn zijn de verschillen fors: - In Kersenboogerd-Noord heeft 29,7% moeite met rondkomen en beschikt slechts 64,2% over een startkwalificatie. Ook in Grote Waal (26,8% moeite, 64% startkwalificatie) en Risdam-Noord (22,2% moeite, 66,8% startkwalificatie) zijn de cijfers ongunstig. In sterke wijken zoals Bangert en Oosterpolder heeft slechts 12% moeite met rondkomen en heeft 82,6% een startkwalificatie.

Wonen	Meer gedifferentieerd woningaanbod	- Het aandeel huurwoningen in kwetsbare wijken zoals Kersenboogerd-Noord (60%) is relatief hoog. In vergelijking met het landelijke gemiddelde van 39% (Bron: CBS, 2023) ligt dit aanzienlijk hoger. - Wat betreft tevredenheid over woningen scoren Kersenboogerd-Noord (87%) en Grote Waal (86%) lager dan het Hoornse gemiddelde van 91%, en ook het landelijke gemiddelde van 92% (Bron: Woningmarktmonitor 2024)
Behouden en terughalen van jongeren	Voorkomen wegtrek naar grote steden	Onvrede over de woningmarkt en sociaal-economische omstandigheden kan jongeren wegdrijven.

Focuspunt: Kansrijk opgroeien en ontwikkelen

Thema	Hoofdpunten uit de tekst	Onderbouwing uit Sociale Index Hoorn 2025
Gelijke kansen voor kinderen en jongeren	Stimuleren van onderwijs en ontwikkelingskansen Vrije tijd Culturele omstandigheden	72,9% heeft startkwalificatie (NL: 73,7%) - Hoog percentage laagopgeleiden in Kersenboogerd-Noord (37%) en Grote Waal (34%) 3% voortijdig schoolverlaters, gelijk aan landelijke trend
Onderwijs en gezinsomstandigheden	Verbeteren van opvoedingsondersteuning en sociale steun	17,3% van ouders in Risdam-Noord ervaart opvoeden als moeilijk 72,7% van de ouders ervaart sociale steun bij opvoeden, maar lager in kwetsbare wijken
Versterken lokale economie	Creëren van banen in opkomende sectoren om jeugd te behouden	- In Hoorn is 22% van de inwoners hoger opgeleid (hbo/wo), lager dan het landelijke gemiddelde van 25%. Dit beperkt de aansluiting op banen in sectoren als techniek, zorg en cultuur, waar een groeiende vraag is naar hoger gekwalificeerd personeel. - Deze kans op mismatch is vooral zichtbaar doordat Hoorn relatief veel middelbaar en lager opgeleide inwoners heeft, terwijl juist in vitale beroepen (zorg/techniek) en in de culturele sector hogere vaardigheden gevraagd worden. In kwetsbare wijken, zoals Kersenboogerd-Noord en Grote Waal, ligt het aandeel hoger opgeleiden vermoedelijk rond 15-18% (geschat), terwijl dit in sterke wijken zoals Bangert en Oosterpolder waarschijnlijk

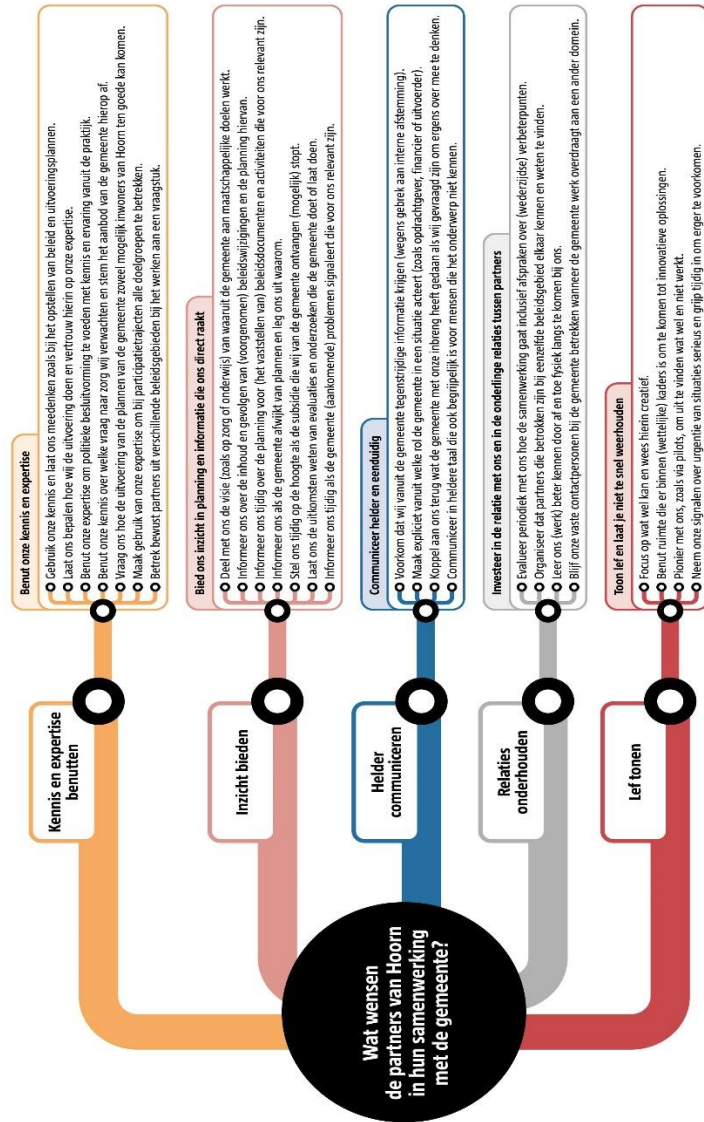
		rond 28-30% ligt.
Werkgelegenheid en binding van jongeren	Voorkomen dat jongeren Hoorn verlaten vanwege gebrek aan werk	• Hoog aandeel inwoners onder sociaal minimum in kwetsbare wijken (bijv. 11,4% in Kersenboogerd- Noord) • Hoog gebruik van sociale voorzieningen (Wmo, bijstand, arbeidsongeschiktheid)

Focuspunt: Veerkrachtige wijken, leefbaarheid en sociale cohesie

Thema	Hoofdpunten uit de tekst	Onderbouwing uit Sociale Index Hoorn 2025
Sociale cohesie en veerkracht	Verbeteren van verbondenheid en weerbaarheid in wijken	• Gemiddelde sociale cohesiescore 6,3 (NL: 6,4) • 17,3% van inwoners heeft (zeer) lage veerkracht • Lage cohesie en veerkracht in Kersenboogerd-Noord en Grote Waal
Differentiatie van de woningmarkt	Versterken van leefomgeving en sociale infrastructuur	• In Hoorn bestaat 38% van de woningen uit huurwoningen, vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde (37%). In Kersenboogerd-Noord ligt dit aandeel echter op 60%, wat wijst op een hoge concentratie van huurwoningen en daarmee een minder gemengd woningaanbod. Ook in Grote Waal (52%) en Risdam-Noord (49%) is het aandeel huurwoningen relatief hoog. Daartegenover staan sterke wijken zoals Bangert en Oosterpolder, waar het aandeel huurwoningen slechts 18% bedraagt, waarvan 10% sociale huur. Een gebalanceerd woningaanbod draagt bij aan een gezonde sociale mix en een aantrekkelijke

		leefomgeving. Op het vlak van leefomgeving is er verschil in ervaren kwaliteit. In sterke dorpen zoals Blokker en Zwaag en wijken als Bangert en Oosterpolder is de tevredenheid over de woonomgeving zeer hoog (>96%), terwijl dit in kwetsbare wijken zoals Kersenboogerd-Noord en Grote Waal lager ligt (86-87%). Dit wijst op een duidelijke opgave voor het verbeteren van de leefomgeving in kwetsbare wijken, bijvoorbeeld door te investeren in groen, voorzieningen en onderhoud.
Verbetering van cultuur en sport		Daarnaast voldoet 54,1% van de volwassenen in Hoorn aan de beweegrichtlijn (minimaal 150 minuten matig intensief bewegen per week), wat ruim boven het landelijk gemiddelde van 43,6% ligt — een sterk punt van Hoorn.
Sociale netwerken versterken	Bevorderen van onderlinge hulp en verbondenheid	- In Hoorn zegt 68,8% van de inwoners dat zij buurtgenoten helpen wanneer dat nodig is. Dit is een indicatie van sociale betrokkenheid. In sterke dorpen zoals Blokker en Zwaag is dit aandeel nog hoger (77%). In kwetsbare wijken ligt het fors lager: in Kersenboogerd-Noord helpt slechts 48,8% van de inwoners hun buurtgenoten. - Daarnaast ervaart 24,4% van de inwoners in Kersenboogerd-Noord discriminatie. Dit is fors hoger dan het Hoorns gemiddelde (12,4%) en het aandeel in sterke dorpen zoals Blokker (9,7%). Deze cijfers wijzen op zwakkere sociale cohesie en een onveiliger sociaal klimaat in kwetsbare wijken.

Wensenkaart samenwerking met gemeente Hoorn

Over deze kaart
De gemeente Hoorn denkt na over de meerjarens visie sociaal beleid. Tijdens een deeltraject over deze visie hebben externe partners de gemeente Hoorn geholpen met het ontwikkelen van een wensenkaart. Deze kaart is het resultaat van een participatief traject op de samenwerking met de gemeente in de afgelopen jaren. Op basis hiervan hebben zij een aantal wensen geformuleerd voor toekomstige samenwerking met de gemeente Hoorn. Deze kaart toont deze wensen. Hij is gemaakt door De Argumentenfabriek op basis van de inbreng van de samenwerkingspartners. Met dank aan allen voor hun inbreng.

Bijlage 6. Verwerking Advies Sociale Cliëntenraad

Advies	Overgenomen Ja/Nee/Gedeeltelijk	Actie	Argumentatie (optioneel bij wel overnemen, verplicht bij niet of gedeeltelijk opnemen)
Onderdeel: Wmo			
De gemeente moet zich beter inzetten om zicht te houden op de 'stille' mantelzorgers. Geef artsen en praktijkverpleegkundigen en signalerende rol, zij zien vaak als eerste wanneer zorg structureel op één schouder terechtkomt.	Nee	Niet overgenomen; dit advies past beter bij de uitwerking in een beleidsnota (mantelzorg).	Wordt meegenomen in de beleidsnota Mantelzorg.
In de komende jaren zullen mensen uit de baby-boom generatie wegvallen. Zij verrichten nu veel belangrijk vrijwilligers- en mantelzorgwerk bij sociale en culturele instellingen. Hier moet tijdig op worden ingespeeld	Gedeeltelijk	Wordt opgepakt in de beleidsnota Vrijwilligerswerk/Sociale Basis.	Is een waardevolle toevoeging, maar hoort op detailniveau van een beleidsnota.
Hou de betaalbaarheid in de gaten. Met de eigen bijdrage die wordt ingevoerd op de wmo, dreigt zorg een extra financiële drempel te krijgen	Ja	Opgenomen bij hoofdstuk 'Wat vraagt dit van ons' onder 'Hoe gaan we financieel sturen?'	
Maak de zorgsector ook aantrekkelijk voor jongere generaties. Zet zodoende in op scholing of financiële stimulansen voor deze groep. Zonder structurele instroom van jonge	Nee	Niet overgenomen; dit wordt al beschreven bij Hoorn stimuleert opleiden, behouden en samenwerken om de krapte in vitale beroepen aan te pakken.	

professionals blijven de ambities uit de visie lastig haalbaar			
In die visie blijft nog te veel onduidelijk over hoe de sociale basis duurzaam wordt gefinancierd. Zonder structurele investeringen in preventie en sociale netwerken zal de druk op de wmo en de formele zorg alleen maar toenemen	Gedeeltelijk	Wordt meegenomen in de nog op te stellen herijking van de beleidsnota Sociale Basis.	Is een waardevolle toevoeging, maar hoort op detailniveau van een beleidsnota.
Technologie kan een hulpmiddel zijn, maar mag de persoonlijke relatie en ondersteuning nooit vervangen. Gebruik hiervoor de Toolbox Ethische Innovatie van de Rijksoverheid	Ja	Aandacht voor papieren media opgenomen bij hoofdstuk Urgentie; Toolbox benoemd bij hoofdstuk Leidende principes (wat vraagt dit van ons, leidende principes)	
Onderdeel: Jeugd			
Bijna alle punten zijn beschreven; zoals huisvesting, werkgelegenheid, opleidingsmogelijkheden, cultuur/sportaanbod, opvoedingsondersteuning en het maken van een inclusieve bruisende stad. Het valt ons op dat alle ambities hoog zijn, wij zouden daarom graag een prioritering zien in de ambities en een bewustwording van de knelpunten die de ambitie in de weg staan.	Nee	Niet overgenomen; voorbeelden zoals een prioriteringslijst en een verkenning van praktische knelpunten horen thuis in een beleids- of uitvoeringsnota.	De Meerjarenvisie is bedoeld om deze stukken sturing te geven, maar niet om een praktische invulling te beschrijven.

Wanneer de ambities worden uitgewerkt in plannen kan de vindbaarheid van informatie voor een drempel zorgen. Het vinden van het juiste loket voor hulp en het vinden van elkaar kan als lastig worden ervaren. De laagdrempeligheid tot hulp is specifiek voor de jeugd een must. Dit op plekken waar zij komen, zoals scholen.	Ja	Opgenomen bij focuspunt 'Kansrijk opgroeien' in de visie (zie ambitie: In Hoorn groeit iedere inwoner kansrijk (op) en ontwikkelt zich).	
De SCH kan niet beoordelen of alle ambities behaald kunnen worden. Er zijn twijfels over of de ambities realistisch zijn, met name de financiële en organisatorische haalbaarheid. Bijvoorbeeld de ambitie tot 0% thuisblijvers te komen lijkt ons niet realistisch. De visie mist concrete onderdelen, waardoor de meetbaarheid niet mogelijk is. SMART doelen zijn zeer gewenst, zeker als er een PDCA-cyclus wordt gehanteerd.	Gedeeltelijk	Ambitie van 0% thuiszitters aangepast naar 'zo min mogelijk' thuiszitters	Praktische uitwerking volgt in toekomstige beleids- en uitvoeringsnota's.
Onderdeel: Participatie			
Wordt er rekening gehouden met hoe de financiële druk op andere terreinen kan toenemen?	Gedeeltelijk	Opgenomen in hoofdstuk Urgentie; wordt aangegeven dat kosten bij aanpalende terreinen kunnen oplopen.	Het wordt benoemd en we houden het in de gaten. Welke opgaven hier exact uit voort gaan komen, is meer geschikt voor het detailniveau nog te ontwikkelen beleidsnota's
Voeg een alinea toe met daarin uitleg over de	Nee		Deze thema's worden al genoemd in de definitie van

inbreng van aanpalende thema's inburgering, onderwijs, kunst en cultuur en sport			bestaanszekerheid en in de ambitie voor dit focuspunt. De manier waarop samenwerking met deze aanpalende thema's wordt opgezocht is meer geschikt voor het detailniveau van nog te ontwikkelen beleidsnota's. In de beleidsnota's die al geschreven zijn, is dit al opgenomen.
Geef duidelijk aan wat er precies onder de term "inclusief" wordt verstaan	Ja	Een definitie is opgenomen in bijlage 3, de definitielijst.	
Onderdeel: overige			
Leg meer nadruk op wat haalbaar en noodzakelijk is op de korte termijn.	Nee		Is een waardevolle toevoeging, maar hoort op detailniveau van een beleidsnota.
Hoe houdt de gemeente regie en sturing op de integratie van het sociaal domein	Nee		Is een waardevolle toevoeging, maar hoort op detailniveau van een beleidsnota.
Hoe gaat de gemeente maatschappelijke resultaten meten	Nee		Is een waardevolle toevoeging, maar hoort op detailniveau van een beleidsnota.
De SCR adviseert om een risicoparagraaf op te nemen	Gedeeltelijk	Veel risico's worden al beschreven in het hoofdstuk Urgentie. Extra kopje toegevoegd over afhankelijkheden van externe partijen en ontwikkelingen.	Een risicoparagraaf wordt nooit opgenomen bij een overkoepelende visie, dit is meer geschikt voor het detailniveau van een beleidsnota

Bijlage 7. Overzicht resultaten participatietraject

1. Straatgesprekken op de weekmarkt (13 september)

Thema	Opmerkingen en signalen
Gezond zijn en vitaal oud worden	• Meer betaalbare, passende woningen en ontmoetingsruimtes voor ouderen. • Behoeftte aan meer politie op straat. • Openbare moestuinen stimuleren gezond eten. • Papieren communicatie blijft belangrijk voor ouderen.
Bestaanszekerheid	• Behoeftte aan betere bekendheid van hulp en regelingen. • Meer inzicht en begeleiding bij financiële zelfredzaamheid.
Kansrijk (op)groeien en ontwikkelen	• Tekort aan betaalbare woningen voor jongeren. • Meer activiteiten voor jongeren en kansen in onderwijs. • Gemeente kan verkennen of hbo-onderwijs in Hoorn haalbaar is. • Jongeren stimuleren voor carrière in de zorg.
Veerkrachtige wijken, leefbaarheid en sociale cohesie	• Wijken waar iedereen zich zelfstandig kan verplaatsen, ongeacht leeftijd of beperking. • Meer ontmoetingsplekken, openbare bankjes en veilige verkeerssituaties. • Bewonersinitiatieven en participatie stimuleren. • Autovrije binnenstad overwegen voor veiligheid jongeren.

2. Verdiepende bijeenkomsten (19 september)

Thema	Opmerkingen en signalen
Gezond zijn en vitaal oud worden	• Tekort aan passende, betaalbare woningen met zorg dichtbij. • Ouderen staan open voor woningdelen met jongeren. • Positieve voorbeelden: Knarrenhofjes. • Belang van bewegen, vrijwilligershulp en papieren communicatie.
Bestaanszekerheid	• Rekening houden met eigen bijdragen (Wmo).

	• Huisartsen betrekken bij signalering financiële problemen. • Bekendheid schuldhulpverlening vergroten. • Zelf aan de slag gaan met financiën vergroot zelfstandigheid.
Kansrijk (op)groeien en ontwikkelen	• Overlast van criminele jongeren vraagt om gerichte aanpak.
Veerkrachtige wijken, leefbaarheid en sociale cohesie	• Prettige, veilige en kleurrijke wijken waar bewoners zich thuis voelen. • Ontmoetingsplekken belangrijk. • Meer toezicht gewenst. • Mobiliteit voor ouderen en parkeerruimte aandachtspunt.

3. Bijeenkomst met professionals (24 september)

Leidend principes	Belangrijkste inzichten	Kernwoorden
1. Praktisch en dicht bij de mensen	Kennis van sociale kaart verbeteren. Minder versnippering en meer praktische oplossingen. Gemeente als regisseur.	Dichtbij, maatwerk, vertrouwen, eigen netwerk, vrijwilligers, zichtbaarheid.
2. Samen met inwoners bouwen aan Hoorn als stad	Meer samenhang in wijken. Samenwerking zonder schotten. Luisteren, terugkoppelen en eigenaarschap centraal.	Ontmoeting, vertrouwen, eigenaarschap, samenwerking, participatie.
3. Gerichte investering voor eerlijke kansen	Ongelijk investeren voor gelijke kansen. Minder bureaucratie, meer data en samenwerking. Focus op onzichtbare groepen.	Maatwerk, samenwerking, inclusiviteit, data, vroegsignalering.
4. Voorkomen is beter dan genezen	Preventie en vroegsignalering versterken. Vrijwilligers ondersteunen. Innovaties benutten.	Preventie, samenwerking, innovatie, bereikbaarheid, continuïteit.
5. Aanpakken van onderliggende problemen	Structurele aanpak van oorzaken, niet alleen symptomen. Betere afstemming tussen partijen.	Oorzaken, samenwerking, vertrouwen, tijd, innovatie, netwerken.

4. Overkoepelende bevindingen

Categorie	Belangrijkste punten
Overeenkomsten	• Verbinding en vertrouwen zijn centrale thema's. • Regie en coördinatie nodig, vooral bij niet-geïndiceerde zorg. • Laagdrempeligheid, nabijheid en preventie zijn sleutelwoorden. • Onderwijs, wijkcentra en verenigingen zijn cruciale vindplaatsen.
Opvallendheden	• Spanning tussen vrijheid en kaders (ruimte vs. regie). • Vrijwilligers cruciaal maar vragen ondersteuning. • Taal- en cultuurbarrières vragen om maatwerk.

Bijlage 8. Het 'regenboogmodel'

Het 'regenboogmodel' van Dahlgren en Whitehead met maatschappelijke determinanten van gezondheid, gebruikt door het RIVM en WHO.